

De Omgevingsvergunning

September 2008

De omgevingsvergunning: wat houdt deze precies in en wat zijn de gevolgen voor aanvrager en bevoegd gezag? Wat kunnen overheden nu al doen om de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in te voeren? Dit informatieblad gaat kort en bondig in op de verschillende aspecten van deze nieuwe vergunning. Ook de Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO) – het digitale instrument dat de vergunningaanvraag ondersteunt – komt aan bod.

Modernisering regelgeving

Het ministerie van VROM werkt aan de modernisering van regels op het gebied van wonen, ruimte en milieu. Door regels te schrappen en samen te voegen, kunnen de lasten voor burgers en bedrijven met ruim dertig procent verminderd worden. Een onderdeel van de modernisering van de VROM-regelgeving, is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Deze wet maakt het mogelijk dat het bevoegd gezag straks een omgevingsvergunning kan afgeven: één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, ruimte, natuur en milieu. Iemand die nu een huis, fabriek of schuur wil (ver)bou-

wen, krijgt te maken met een groot aantal vergunningen. Verschillende vergunningen, met elk hun eigen criteria, procedures, loketten, afhandelingstermijnen, leges en toezichtshouders. Die vergunningen worden vaak verstrekt door verschillende overheidsinstanties. De aanvragen doorlopen ieder hun eigen procedures die kunnen leiden tot tegenstrijdige vergunningen. Dit is voor burgers en bedrijven onoverzichtelijk en tijdrovend. Door invoering van de omgevingsvergunning staat degene die een vergunning nodig heeft centraal. Hij of zij hoeft straks nog maar één type vergunning aan te vragen, bij één loket. Er is ook maar één bevoegd gezag. Na het doorlopen van één procedure volgt één besluit, waarop zondig één rechtsbeschermingsprocedure volgt. Deze stappen zijn hieronder uitgewerkt.

Omgevingsvergunning in de praktijk

Eén loket voor aanvraag en informatie

De aanvrager van een omgevingsvergunning kan straks terecht bij één loket. Dit kan zowel een fysiek loket als een digitaal loket zijn. Hierbij is de plaats van de activiteit waarvoor een vergunning wordt aangevraagd bepalend. Voor de meeste aanvragers zal het loket bij de gemeente zijn. Maar de gemeente is niet in alle gevallen het bevoegd gezag. Zo ligt de bevoegdheid tot het verstrekken van een vergunning voor bedrijven met belangrijke risico's voor het milieu bij de provincie of het Rijk. In zo'n geval mag de aanvraag ook rechtstreeks bij deze overheden ingediend worden. Zij moeten de gemeente hiervan wel op de hoogte stellen. Voor het digitale loket ontwikkelt VROM een ICT-voorziening: de Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO). Meer informatie hierover vindt u onder de kop Landelijke Voorziening Omgevingsloket.

Eén vergunningaanvraag

Uitgangspunt is dat als de aanvrager dat wil, hij met één vergunningaanvraag kan volstaan. Hij doorloopt een vragenboom die leidt tot één aanvraagformulier, waarvan hij zelf beslist of hij deze digitaal of op papier indient. Hij beslist ook zelf of hij voor een geïntegreerde aanvraag kiest, of 'deelvergunningen' aanvraagt voor afzonderlijke toestemmingen. Dit laatste is in een aantal gevallen mogelijk, maar daarbij verliest hij wel de voordelen van een gecombineerde aanvraag, zoals één procedure en één besluit. Ook is het mogelijk om één vergunning in

twee fasen aan te vragen. Dit kan handig zijn als een aanvrager eerst zekerheid wil hebben of hij een bepaalde activiteit wel op een locatie mag uitvoeren. Het blijft dan wel één vergunningaanvraag.

De toetsingskaders waaraan de vergunningaanvraag wordt getoetst, zoals het bestemmingsplan of het bouwbesluit, blijven voorlopig nog in de specifieke wetten staan. In de toekomst zullen deze waarschijnlijk ook geïntegreerd gaan worden.

Eén bevoegd gezag

Het bestuursorgaan dat een vergunning verleent, wordt bevoegd gezag genoemd. De Wabo gaat uit van één bevoegd gezag dat de geïntegreerde omgevingsvergunning verstrekt. In het algemeen zal dat de gemeente zijn. In de gevallen waarin naast de gemeente op dit moment ook de provincie bevoegd gezag is, treedt bij complexe milieubedrijven de provincie op als bevoegd gezag. Daarbij kan de provincie gebruik maken van de deskundigheid van de gemeente. De gemeente krijgt dan een adviesrecht. Het Rijk is in een beperkt aantal gevallen bevoegd gezag.

Eén vergunningprocedure

De aanvraag van een omgevingsvergunning hoeft maar één vergunningprocedure te doorlopen. Dat kan een reguliere of een uitgebreide procedure zijn. De reguliere procedure is van toepassing op de meest voorkomende en eenvoudige projecten en kent een besluitvormingstermijn van 8 weken die eenmalig kan worden verlengd met maximaal 6 weken. Voor deze procedure geldt een zogenoemde fatale termijn. Dat wil zeggen dat de vergunning, als die niet tijdig is verstrekt, automatisch (van rechtswege) wordt toegekend. De uitgebreide procedure geldt voor complexe projecten, waaraan bijvoorbeeld milieuaspecten zijn verbonden of waarvoor een afwijking van het bestemmingsplan nodig is. Deze duurt maximaal 6 maanden en kan, net als de reguliere procedure, eenmalig met maximaal 6 weken worden verlengd. Voor de uitgebreide procedure geldt geen fatale termijn.

Eén rechtsbeschermingprocedure

Op dit moment kent elke vergunning zijn eigen mogelijkheden tot bezwaar en beroep. De omgevingsvergunning kent voor de reguliere en uitgebreide procedure één rechtsbeschermingprocedure waarbij is aangesloten bij de beroepsprocedures uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Eén handhavend bestuursorgaan

Het bevoegd gezag dat de vergunning verleent, is ook belast met de (coördinatie van de) bestuursrechtelijke handhaving. De gemeente of provincie is daarmee dus verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften die zijn verbonden aan de omgevingsvergunning. Zij kunnen meerdere toezichtshouders aanstellen. Ter bevordering van de kwaliteit van de uitvoering van de handhaving worden bovendien kwaliteitseisen gesteld aan de handhaving. Zie voor meer informatie hierover de "Wegwijzer Omgevingsvergunning, module Handhaving" (december 2007).

Wetsvoorstel

Het voorstel van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 11 december 2007 met grote meerderheid aangenomen in de Tweede Kamer en direct daarop ingediend bij de Eerste Kamer. Naast de Wabo moeten ook een invoeringswet en uitvoeringsregelgeving opgesteld worden die ieder hun eigen parlementaire traject doorlopen. De invoeringswet wijzigt circa 40 andere wetten die opgenomen worden in de Wabo. De belangrijkste uitvoeringsregelingen zijn het Besluit omgevingsrecht (BOR) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (MOR). Het BOR regelt onder meer de aanwijzing van het bevoegd gezag, de kwaliteitseisen voor handhaving en de indieningsvereisten op hoofdlijnen. Dit laatste onderwerp wordt nader uitgewerkt in de MOR, waarin ook het elektronisch aanvraagformulier wordt vastgesteld.

Minister Cramer streeft naar inwerkingtreding van de Wabo op 1 januari 2010 (richtdatum).

Reikwijdte

De Wabo heeft betrekking op natuur, milieu, bouwen en ruimte en regelt de vergunningplicht voor activiteiten die nu nog onder de volgende wetten vergunningplichtig zijn:

- VROM-wetten, zoals de Woningwet (bouwvergunning), de Wet milieubeheer (milieuvergunning en meldingsplicht) en de Wet ruimtelijke ordening (vrijstelling bestemmingsplan, aanlegvergunning);
- Monumentenwet (monumentenvergunning);
- Mijnbouwwet (mijnbouwmilieuvergunning);

- Wet verontreiniging oppervlaktewateren (indirecte lozingen);
- Diverse gemeentelijke en provinciale verordeningen (zoals de reclame-, inrit- en sloopvergunning, de aanlegvergunning en de gebruiksvergunning voor zover nodig);
- Natuurbeschermingswet (vergunningen tot handeling in een beschermd natuurgebied met gevolgen voor habitat en soorten);
- Flora- en faunawet (onthefing).

Een totaaloverzicht van de reikwijdte van de Wabo is terug te vinden in het infoblad "Reikwijdte omgevingsvergunning" (juli 2008).

Landelijke Voorziening Omgevingsloket

Voor het ondersteunen van digitale vergunningaanvragen ontwikkelt VROM de Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO). Deze voorziening maakt het mogelijk om het aanvragen, behandelen en afgeven van vergunningen efficiënter te laten verlopen. De LVO biedt:

- informatie die helpt bij het oriënteren op vergunningen;
- de mogelijkheid om vergunningen 24 uur per dag vanuit huis of kantoor aan te vragen via een eenvoudig formulier;
- de mogelijkheid voor overheden om aanvragen digitaal te ontvangen en te delen;
- statusinformatie over de vergunningaanvraag als het bevoegd gezag deze informatie in de LVO bijhoudt.

De Landelijke Voorziening Omgevingsloket bestaat uit een aanvraagmodule en een dossiermodule. Met de aanvraagmodule kan een burger of bedrijf nagaan of hij vergunningplichtig is en direct een vergunning of melding indienen. Met de dossiermodule kunnen overheden digitale aanvragen ontvangen en in behandeling nemen.

VROM ontwikkelt de LVO als een service, een instrument dat overheden kunnen koppelen aan hun eigen bestaande ICT-systemen. Toegang wordt mogelijk via websites van gemeenten en provincies en bijvoorbeeld via het Bedrijvenloket. In de toekomst wordt ook de watervergunning van het ministerie van Verkeer en Waterstaat bij het loket ondergebracht. De watervergunning blijft een aparte vergunning maar is in een aantal gevallen samen met de omgevingsvergunning nodig.

Meer informatie over het digitale loket is te vinden in het informatieblad "Landelijke Voorziening Omgevingsloket" (september 2008).

Invoeringsbegeleiding voor overheden en bedrijven

Overheden

VROM ondersteunt via een invoeringstraject alle overheden die betrokken zijn bij de invoering van de Wabo. In 2006 en 2007 hebben op verzoek van het ministerie ruim 30 overheden een pilot uitgevoerd waarin zij onderzochten wat de gevolgen zijn van een nieuwe manier van vergunningverlening. Ook hebben zij gekeken naar de mogelijkheden om binnen de huidige vergunningpraktijk al geïntegreerder en efficiënter te werken. De resultaten van de pilots zijn te vinden op de website Kennisplein Omgevingsvergunning.

Hiernaast besteedt VROM veel aandacht aan informatiebijeenkomsten en masterclasses voor specifieke doelgroepen. Ook zijn zowel in 2007 als in 2008 Wabo-projectleiderskringen van start gegaan, waarbij projectleiders met ondersteuning van een adviesbureau gezamenlijk naar oplossingen voor invoeringsvraagstukken zoeken. In 2008 wordt bovendien veel aandacht geschonken aan het uitvoeren van praktijkproeven bedrijfsleven en handhaving, die concrete resultaten moeten opleveren die breed verspreid kunnen worden.

Vanaf 1 februari 2008 zijn de regionale accountmanagers van de VROM-inspectie het eerste aanspreekpunt voor projectleiders Wabo bij gemeenten. Zij registreren ook hoe ver gemeenten al zijn in hun invoeringstraject en signaleren op welke gebieden eventuele extra ondersteuning nodig is.

Om alle overheden op tijd gereed te maken voor de invoering van de omgevingsvergunning, is VROM in het voorjaar van 2008 een landelijk aansluit-en en opleidingstraject gestart. Eerst worden alle overheden in twee fasen op de Landelijke Voorziening Omgevingsloket aangesloten. Gestart wordt met een technische aansluiting (fase 1) die overgaat in het gebruiksklaar maken van de LVO voor de eigen organisatie (fase 2). Daarnaast komen er trainingen met een e-learning omgeving, een Wabo-seminar en de uitgave van een Handboek Wabo. Ook blijft de al bestaande Helpdesk Omgevingsvergunning beschikbaar voor alle mogelijke in-

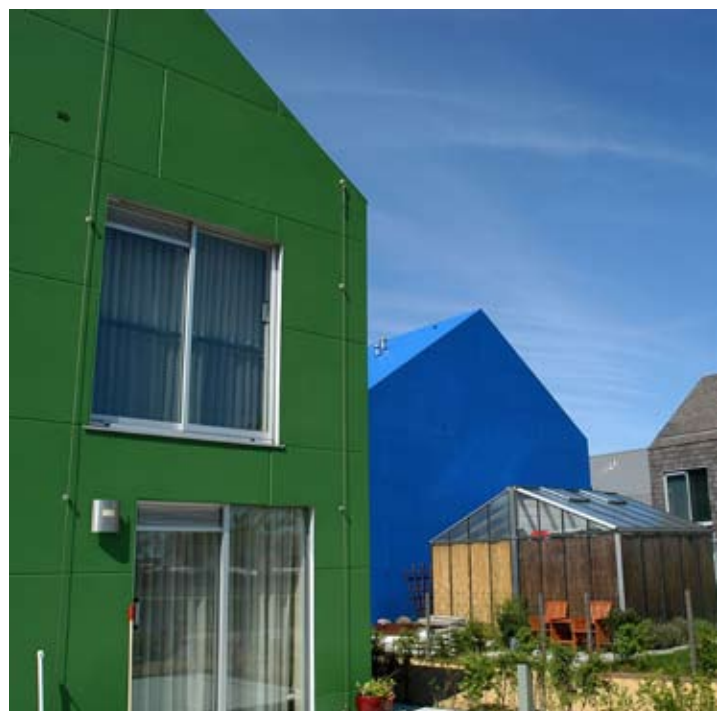
voeringsvragen.

Bedrijfsleven

Een nieuwe manier van vergunningverlening vereist een professionaliseringsslag aan de kant van de overheid. Maar ook van de aanvrager wordt een nieuwe manier van werken gevraagd. Bedrijven kunnen hun vergunningaanvragen organiseren alsof de Wabo al is ingevoerd. Door toestemmingen parallel aan te vragen kan worden proefgedraaid met de omgevingsvergunning. Sommige bedrijven zijn er op deze manier al in geslaagd om vijftien verschillende benodigde vergunningaanvragen te combineren tot vijf aanvragen. VROM ondersteunt hierbij door het voor bedrijven mogelijk te maken praktijkproeven uit te voeren met hulp van een adviesbureau. Ook is er een informatieblad ontwikkeld, speciaal voor deze doelgroep: "Het bedrijfsleven en de omgevingsvergunning" (december 2007).

Voor het bedrijfsleven zijn de eigen koepelorganisaties de eerste contactpersoon. Zij zullen vanaf medio 2009 de nadruk leggen op informatieoverdracht.

VROM werkt tijdens het invoeringstraject intensief samen met

partners als IPO, VNG, Unie van Waterschappen, VNO-NCW, Bouwend Nederland, MKB-Nederland, Metaalunie, Aedes, Vereniging BWT-Nederland, Stichting Stadswerk, de ICTU en de ministeries van OCW, V&W, BZK, EZ en LNV.

Wat kunt u nu al doen?

Voor het bevoegd gezag zijn er veel mogelijkheden om in de huidige praktijk van vergunningverlening en handhaving vooruit te lopen op de Wabo-dienstverlening. Dat heeft niet alleen praktische voordelen voor de aanvrager van een vergunning, maar ondersteunt ook in de voorbereiding op de Wabo.

Vooruitlopen op de Wabo-dienstverlening betekent:

- het centraal stellen van de dienstverlening aan de klant;
- het instellen van één loket of één aanspreekpunt voor de aanvrager;
- inhoudelijke afstemming van vergunningen die tegelijk worden aangevraagd;
- afspraken maken met provincies en waterschappen over adviseursrollen en behandeling in samenhang;
- het opstellen van kwaliteitseisen vergunningverlening en handhaving en deze doorvertalen naar de interne organisatie;
- het vormgeven van integraal toezicht en handhaving;
- ICT-matige ondersteuning van werkprocessen gericht op de mogelijkheid van het geïntegreerd behandelen van aanvragen;

Om deze werkwijzen te ondersteunen biedt VROM handreikingen aan, zoals de Wegwijzer Omgevingsvergunning, module OPOV (proces en organisatie; april 2007) en de module Handhaving (december 2007). Op het Kennisplein Omgevingsvergunning zijn ervaringen en resultaten van diverse praktijkproeven te vinden, die regelmatig worden geactualiseerd.

Voor inhoudelijke afstemming van vergunningen die tegelijk worden aangevraagd kan bovendien al een beroep worden gedaan op bestaande wetgeving: de coördinatieregeling Wro en de Wet samenhangende besluiten (Wsb). De coördinatieregeling Wro maakt het mogelijk om ruimtelijke beslissingen per planfase te bundelen tot één besluit. De Wsb maakt het

mogelijk om binnen één bestuurslaag besluiten op aanvragen van één project die op verschillende momenten zijn ingediend formeel te beschouwen als één besluit.

Wat het ICT-traject betreft, komt in het vierde kwartaal van 2008 de Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO) beschikbaar om mee te gaan proefdraaien. Vanaf januari 2009 kunnen overheden de LVO via hun eigen website aanbieden voor gebruik door burgers en bedrijven. Het betreft hier de LVO voor de huidige wetgeving, want de Wabo is dan nog niet van kracht. Ook betreft het hier nog niet alle onderdelen, maar een vast aantal componenten, namelijk: de BRIKS-vergunning (bouw, reclame, inrit, kap en sloop) en de meldingen in het kader van het activiteitenbesluit en het gebruiksbesluit. Het aanbieden van de LVO vanaf januari 2009 schept goede kansen om te oefenen met het digitaal ontvangen en behandelen van vergunningaanvragen. Het is echter nog niet verplicht. Dat is wel het geval in 2010, als de omgevingsvergunning naar verwachting in werking treedt. Dan is ook de gehele Waboregelgeving in de LVO verwerkt. Door de LVO al vanaf 2009 aan te bieden via de gemeentelijke website kan een overheid laten zien dat zij daadwerkelijk werkt aan het verbeteren van de eigen dienstverlening. Burgers en bedrijven kunnen dan bijvoorbeeld al digitaal een bouw-of sloopvergunning indienen of een milieumelding doen.

Kennisplein en Helpdesk Omgevingsvergunning

Via de website Kennisplein Omgevingsvergunning [<http://omgevingsvergunning.vrom.nl>] wordt u op de hoogte gehouden van de laatste nieuwsberichten en publicaties over de omgevingsvergunning. Via deze website kunt u zich abonneren op een nieuwsbrief die driewekelijks verschijnt. Op het Kennisplein is onder meer via een kaartje van Nederland zichtbaar welke overheden zich de afgelopen jaren met een praktijkproef al hebben voorbereid op de omgevingsvergunning en wat hun ervaringen zijn geweest.

De Helpdesk Omgevingsvergunning is 5 dagen per week bereikbaar van 9 -12 uur op 070 – 3735333. Hier kunnen overheden terecht met specifieke vragen over de invoering van de omgevingsvergunning.

VROM heeft in de loop der tijd een flink aantal informatiebladen en handreikingen over de omgevingsvergunning ontwikkeld. Op de volgende pagina vindt u een overzicht van de meest relevante publicaties. Deze zijn te downloaden via het Kennisplein Omgevingsvergunning. Een aantal hiervan is ook via Postbus 51 bestelbaar.

De Wabo staat niet alleen

De veranderingen die met de Wabo worden doorgevoerd staan niet op zichzelf. Het ministerie van VROM werkt sinds 2003 aan een grootschalige modernisering van de eigen regelgeving die als doel heeft de regeldruk merkbaar te verminderen en de dienstverlening aan burger en bedrijf te verbeteren. Het gaat daarbij niet alleen om vermindering van administratieve lasten, maar ook om zaken als de verbetering van de uitvoering, het terugdringen van toezichtlasten, de inzet van ICT en het oplossen van uitvoeringsproblemen. Belangrijke pijlers van dit meerjarenprogramma zijn:

- Activiteitenbesluit
- Besluit bodemkwaliteit
- Omgevingsvergunning /Wabo
- Nieuwe Wet ruimtelijke ordening
- Agrarische 8.40 AmvB's
- Vereenvoudiging Wet geluidhinder
- Wet voorkeursrecht gemeenten
- Gebruiksbesluit

Om regelgeving transparanter te maken en dienstverlening te verbeteren speelt bij deze trajecten ondersteuning met ICT-instrumenten een belangrijke rol. De drie belangrijkste ICT-projecten zijn de Landelijke Voorziening Omgevingsloket (LVO), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Digitale Uitwisseling in Ruimtelijke Processen (DURP). Deze projecten zijn onderdeel van het Nationale Urgentie Programma voor de elektronische overheid. Hierin wordt nauw samengewerkt met andere bouwstenen van de e-overheid, zoals Antwoord voor Bedrijven, Persoonlijke Internet Pagina en DigiD.

Meer informatie vindt u in het dossier Regeldruk op de VROM-website: <http://www.vrom.nl/regeldruk>

Overzicht VROM-publicaties Omgevingsvergunning

Wegwijzer Omgevingsvergunning, module IVO 2 (digitale ICT-handreiking), april 2008
Wegwijzer Omgevingsvergunning, module Handhaving, december 2007
Wegwijzer Omgevingsvergunning, module OPOV (proces en organisatie vergunningverlening), april 2007
Infoblad Samenhang VROM ICT-projecten, maart 2008
Infoblad Landelijke Voorziening Omgevingsloket, september 2008
Infoblad Het bedrijfsleven en de omgevingsvergunning, december 2007
Infoblad Reikwijdte omgevingsvergunning, juli 2008
Engelse samenvatting wetsvoorstel, januari 2008
Infoblad Samenvatting wetsvoorstel, november 2006
Eindrapportage pilots omgevingsvergunning, april 2007
Omgevingsvergunning in 10 stappen (pilots), september 2006

Al deze infobladen zijn te vinden op:
<http://omgevingsvergunning.vrom.nl>
(onder item "VROM-publicaties")

Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**
→ Rijnstraat 8 → 2515 XP Den Haag → www.vrom.nl

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.